

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvemši nedelj
in praznikov.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po
pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO:
SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 13.
TELEFON ŠTEV. 552.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglas po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka
za odgovor.

Račun pri poštnem ček, uradu štev. 12.833.

Nič se ne motimo.

Naši članki o nujni potrebi vstopa SLS v vladu, ker je le tako mogoče, da bo vsa politična moč slovenskega naroda tudi v resnici izkoriščana v njegovo korist in Slovenija obvarovana pred gospodarskim zapostavljanjem, kar mora neudeležba Slovenije v vladi nujno povzročiti, so vzbudile povsodi veliko zanimanja in odobravanja. Toda bilo je tudi nasprotovanja.

Predvsem v vodstvu SLS, kot najbolj prizadeti stranki. Na eni strani so se menda gospodje bali, da bi izgledala njih politika kot nedosledna, ker so se tako zelo oddaljili od sporazuma, na drugi strani pa se niso upali dotakniti perečega vprašanja laizacije stranke. V sled tega so jim bili naši članki »nadležni«, »Narodnemu Dnevniku« pa so očitali, da ni več tako resen list, kakor je bil. In vendar ni za slovenski narod bolj perečega vprašanja od rešitve problema, kako najbolje izkoristiti politično moč slovenskega naroda in samo to je bil namen in cilj naših izvajanj.

Se bolj neprijetno pa so bili prizadeti od naših člankov gospodje od samostojne demokratske stranke. V začetku so po svoji malenkostni navadi naš boj ignorirali — ker za bulvarsko »Jutro« ni vsak nasprotnik ekvivalenten — toda končno so jim šla naša izvajanja le na živce in na vse zadnje so morali to priznati tudi v »Jutru«. In napisali so traparijo, kakršna je bila privilegij ranjlih »Dolenjskih Novic«. Iznašli so, da piše članke o potrebi vstopa SLS v vladu čisto gotovo kak — »klerikalec«. Ker kako more naprednjak želeli, da pridejo »klerikalec« v vladu. Javno je označil »Slovenec« naše članke za nadležne in vsa njegova polemika je dokazala, kako zelo so mu neprijetna naša izvajanja, pa pride »Jutro« in pravi, da jih je inspirirala SLS. Na marsikaj se da odgovorjati, toda polemika z očitno traparijo, je brez zmišla. Zato naj ostane neresna notica »Jutra« brez odgovora!

Pod vtisom te samostojne demokratske skrbi, da bo »Narodni Dnevnik« res še spravil klerikalec v vladu, so tudi nekateri naši pristaši v Mariboru. In eden od njih nam je poslal celo članek, v katerem dokazuje, da se motimo, ko označujemo SLS kot legalno zastopnico slovenskega naroda in ko jo pozivamo, da vstopi v vladu. Motimo pa da se vsled tega, ker so SLS na štajerskem volili tudi Nemci, ker da je njena politika protinarodna in slšno, kar zna posebno lepo opisovati samostojno demokratski tisk. Temu našemu pristašu velja naš odgovor, da ne bo samostojna demokratska na strahu sloneča ideologija delala nadaljne škode.

Ne pomaga vse nič, ali dejstva pravijo sledeče: Narod si voli svoje zakonite zastopnike edinole na volitvah. Pri zadnjih volitvah se je izrekla absolutna večina slovenskega naroda za SLS, ki je zato njegova zakonita zastopnica. Kakšna stranka je SLS, to sedaj ne pride v poštev, o tem se razpravlja in sklepa šele na prihodnjih volitvah. Kdor je prepričan, da je SLS protinarodna, ta se naj udeleži volilnega boja, naj se bori proti SLS in naj prepriča narod, da ji ne poveri svojega zaupanja. Vse drugo je le izliv osebnih simpatij ali antipatij, ki pa v javnem življenju ne igrajo večje vloge, ko reševanje sveta pri gostilniških pogovorih.

SLS je zakonita zastopnica slovenskega naroda in do prihodnjih volitev ostane to nespremenljivo dejstvo. Naša teza je zato: Na volitvah je prejela SLS vso politično moč slovenskega naroda. Ona

Zagrebski slavnostni dnevi.

NAVDUŠEN SPREJEM KRALJA. — GOVORI MINISTROV. — GOVOR ST. RADIČA. — TEŽIŠČE VSE SITUACIJE V ZAGREBU.

Zagreb, 16. avgusta. Vse mesto je v zastavah, vse kipi navdušenja. Sobotna iluminacija mesta je prekosila vsa pričakovanja. Ves Zagreb ene misli in z njim vsa Hrvatska. Nad vsemi mislimi pa dominira kraljev prihod v Zagreb. Vsi listi so izšli v slavnostnih številkah in na prvi strani je v velikih črkah napis: »Živio kralj!« Večinoma prinašajo listi tudi krasne portrete kralja, zlasti v »Novostih« je sijajno izdelan.

Zagreb triumfira in se zaveda, da mu je triumf omogočil Stjepan Radić. V slavnostnih dnevih hrvatske sokolstva je bil sporazum hrvatskega naroda sankcioniran. To je historičen pomen proslave tisočletnice hrvatskega kraljestva.

Silno se povsodi povdarja hrvatstvo. Nekateri so vsled tega že poskušali spraviti Beograd v nejevoljo. Brez uspeha, zakaj manifestacije kralju so bile manifestacije hrvatskemu edinstvu in te manifestacije so dominirale nad vsemi drugimi.

V soboto in v nedeljo je Zagreb sankcioniral sporazum in s ponosom je bilo izvršeno. V slavnostnih dneh so bili na laž postavljeni vsi, ki trde, da je sporazum kapitulacija. Desettisoči naroda so s svojimi ponosnimi manifestacijami te govornice ovrgli. Tudi to treba poudariti.

Zagreb sam je nudil pestro sliko narodnega življenja. Desettisoči kmetov so napolnili Zagreb in preplavili njega ulice. Žive narodne noše, neštete godbe in fanfare, vmes elegantne uniforme, skratka vsa Hrvatska je zbrana v slavnostnih dnevih v Zagrebu.

Kraljev sprejem je bil višek svečanosti in take manifestacije Zagreb še ni videl. Slavnostni dnevi so dvignili hrvatstvo, a obenem povečali monarhijo kot predstavateljico narodnega edinstva. Velik uspeh, velika zmaga so bili zagrebški dnevi in da so to bili, je zasluga — sporazuma.

SOKOLSKI SPREVED.

Zagreb, 17. avgusta. Proslava tisočletnice hrv. kraljestva in sokolske slavnosti v Zagrebu so se vršile v najlepšem redu. Na praznik je vladalo po zagrebških ulicah že na vse zgodaj živahno vrvenje. V soboto se je vršila z zletišča do Jelačičevega trga povorka, v kateri je bilo nad 15.000 Sokolov in Sokolic in nad 2000 konjenikov. Na Jelačičevem trgu je bila postavljena tribuna, na kateri so stali mestni načelnik Heinzl, veliki župan Trešić, zastopniki vojaških in civilnih oblasti, zastopniki mesta itd. Na celim trgu so bile velike množice občinstva, ki so prirejale hrvatskim Sokolom burne ovacije.

Bilo je nekoliko govorov. Prvi je savelzni starešina Lacko Križ pozdravil hrvatske Sokole, ki so prišli iz vseh krajev Hrvatske na proslavo tisočletnice hrv. kraljestva. Omenil je posamezne momente iz zgodovine, ko so Hrvati od-

mora zato to moč izrabiti v polni meri in ker se to more zgoditi le z vstopom v vladu, vstopiti v vladu. Ni bil izročen SLS talent zato, da ga vrne narodu nedotaknjenega, temveč izročen ji je bil, da vrne narodu vsaj dva talenta, da nese talent dobiček.

Nočemo neizrabljenega talenta slovenskega naroda in zato pravimo: SLS v vladu. Ravno tega mnenja pa je tudi slovenski narod in zato pravimo: nič se ne motimo!

bili vse napade tujcev in ohranili svobodo. Spominjal se je Matije Gubca, ki se je ukl in umrl mučeniške smrti. Svoj govor je končal z vzklikom: »Da živi, da procvita in raste naša lepa hrvatska prestolica, naše dično mesto Zagreb, v slavo, čast in ponos vsem Hrvatom.« Odgovoril mu je mestni načelnik Heinzl, ki omenja vlogo Zagreba v zgodovini narodov in se v imenu mestnega zastopstva zahvaljuje za tople besede starešine. Zahvaljuje se dalje v imenu onih tisočev Zagrebčanov, ki radostni gledajo dične hrvatske Sokole. Pozdravljam Vas z gromkim: Dobrodošli! in z vzklikom: Poleti hrvatski Sokol nad belim mestom Zagrebom, nad staro Medvednico, nad Zagorje, poleti nad ravno Posavino, nad ponosno Bosno in dalje preko morja v daljno Ameriko, poleti povsod, kjer bivajo Hrvati in javi, da nam je visoko Tvoje geslo: V mislih domovina!

Medtem so prišli člani vlade: zunanji minister dr. Ninčič, notranji minister Maksimović, minister trgovine dr. Kraljač, minister šum in rud dr. Nikić in minister pošte dr. Superina. Člani vlade so burno pozdravljeni zavzeli mesto na tribuni. Nato so krenile Sokolske čete na Wilsonov trg, kjer so se razšle.

BANKET.

Opoldne je priredilo starešinstvo Hrvatskega Sokolskega Saveza svečani banket. Na banketu so bili navzoči tudi člani vlade, dalje okoli 300 povabljenih gostov, po večini zastopnikov oblasti, mesta in hrvatskih kulturnih društev. Na banketu je savelzni starešina Lacko Križ nazdravil Nj. Vel. kralju, ki se je odzval povabilu na zlet. V imenu vlade se je zahvalil dr. Ninčič. Svečani banket je bil končan popoldne ob treh.

PRED SELJAČKIM DOMOM.

Ko je bila povorka Hrv. Sokola končana, so se zbrale pred Hrv. seljač. domom množice in burno aklamirale St. Radića, ki je imel ob tej priliki sledeči govor: Ko so pred 24 leti imeli Čehi v Pragi Sokolski zlet, so pisali nemški listi o zaroti proti Avstriji. Čehi so ustvarili Sokole, da so s tem dvignili narodno zavest in povečali narodovo zaupanje; prav isto delamo tudi mi in Srbi. In danes, da ni bil ustvarjen sporazum, bi mogel kdo reči ob pogledu na te sokolske pravke: »Glej, zarota!« Toda, ker je prišlo do sporazuma, ki je potegnil mreno z oči, moremo reči: »Glej, obramba!« Ako je domovina v nevarnosti, jo moramo vsi braniti. Tega pa, hvala Bogu, ne bo. Izlečiti je treba poveljne rane in preskrbeti invalide. Domovi so razrušeni v naši Srbiji, toda na njihovih razvalinah moremo graditi srečo. Človek je srečen le, ako ima svobodo. Na tem delamo sedaj. Ali to gre zelo počasi. Ne more se to vzeti iz žepa. To niso bonboni in čokolade. Čez nekaj časa bomo pozdravili svojega človeka, ki ne prihaja s prestola radi parade, marveč da sodeluje z narodom.

Za Radićem sta govorila v imenu vlade ministra dr. Ninčič in Boža Maksimović. Zunanji minister dr. Ninčič se je spominjal kralja Tomislava in njegovih velikih del. Rekel je: Vedno moramo slaviti velike dni naše skupne preteklosti, ker naša preteklost je tako veličastna, da se moremo z njo ponasati. Ona je polna sreče in bolesti. Malokateri narod ima tako poučno zgodovino, kakor naš. Naša država je polna prirodnega

bogastva. Prepojena je s krvjo in posuta s kostmi naših prednikov. Država je tako bogata, da je bila vedno mamilo tujcem. Pa tudi po svojem geografskem položaju se je nahajala na križpoti raznih interesnih sfer in je imela mnogo težkih momentov. Ponosen na kralja Tomislava kličem: »Živio kralj Aleksander!«, ki je naslednik Tomislava in Dušana, ki vlada zemljo enega in drugega in kjer živijo Srbi in Hrvati v tesnem objemu.« Burno odobravanje.

Notranji minister Boža Maksimović je izvajal: »Srečen sem, da morem osebno prisotvovati tej lepi svečanosti. To, kar smo videli, vaši vzkliki slogi, edinstvu in ljubavi, to so najbolj prepričujoči znaki, da smo na onem potu, po katerem moramo hoditi in da hočemo ustvariti mično in jako kraljevino ter da bo vsak državljani mogel s ponosom reči, da je podanik kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. Sedaj ni čas za besede in fraze. Naše duše so se že srečale. To navdušenje govori več, kakor bi se moglo povedati. Živeli!«

SPREJEM KRALJA.

Popoldne okoli 14. so se pričele zbirati pred državnim kolodvorom velike množice ljudi, ki so pričakovale prihoda Nj. Vel. kralja in kraljice. Na peronu je stala častna četa 35. polka z zastavo in godbo, dalje častna četa Sokola in dva pevska zbora »Podgorac« in »Orač«. Navzoči so bili tudi predstavniki civilnih in vojnih oblasti, zastopniki vlade in vodstvo HSS s Stjepanom Radićem na čelu. Točno ob 15. je prispel dvorni vlak. Nj. Veličanstvo je izstopilo iz vlaka in pozdravilo najprej častno četo. Nato je mestni načelnik Heinzl pozdravil Nj. Vel. kralja kot predstavnika glavnega mesta Zagreba, ko je v starodavnem mestu zbrano srce in duša celega Hrvatstva. Svoj govor je zaključil z besedami: Da Bog poživi Njegovo Veličanstvo kralja in Njeno Veličanstvo kraljice ter Nj. Visočanstvo prestolonaslednika Petra.

Nj. Vel. kralj se je zahvalil s sledečim govorom: »Gospod načelnik! Kraljica in Jaz se Vam zahvaljujemo na pozdravu, ki ste mi ga storili. Radujeva se, da bova preživela nekoliko ur tukaj v Zagrebu v času, ko se vsako hrvatsko srce s ponosom spominja svoje slavne tisočletne preteklosti. Želel sem, da pridem osebno, da skupno s prebivalci vašega mesta delim njihovo radost kot njihov kralj.

Prosim Vas, gospod načelnik, bodite tolmач najinih najtoplejših občutkov.«

Ko so odpeli pevci Novakovo »Hrvat stoj«, se je kralj prijazno pogovarjal s posameznimi pevi.

Ko je stopil kralj iz kolodvora na trg, je zaorilo iz desettisočev grl: Živio kralj! Pormirala se je takoj povorka na zletišče. Vso pot je bil kralj navdušeno pozdravljan, vrhunec pa je doseglo navdušenje na zletišču. Sokoli so takoj pričeli z vežbami, toda nevihta je izvajanje Sokolov pretrgala. Vršil se je nato lunch pri mestnem načelniku.

Ob pol šestih je kralj odšel na kolodvor. Manifestacije so se tedaj zopet novile. Vse mesto je hitelo, da spremi kralja. Trdi se, da je 80.000 ljudi spremijalo kralja.

KRALJEVA ZAHVALA.

Zagreb, 17. avgusta. Nj. Vel. kralj je izrazil veliko zadovoljstvo nad sprejemom v Zagrebu. Naročil je tudi, naj se mestnemu načelniku izroči zahvala Nj. Veličanstva kralja in kraljice. Oglas bo takoj tiskan in bo javnost o njem obveščena.

Zadruga morejo dopisovati poštne prosto.

V bivši Srbiji so bile zadruge oproščene poštne od prvega začetka, oziroma od leta 1899, na Hrvaškem so dosegli to ugodnost z ministrskim odlokom leta 1922, v Sloveniji, katero menjavajo za zastopata SDS in SLS, pa smo morali čakati do letos, t. j. tako dolgo, da so vstopili v vlado kmetski zastopniki. Seje ti so se pobrigali tudi za naše slovensko zadrugništvo in mu izposlovili oprostitev od poštne. »Jutro« in »Slovenec« sta jih seveda vzlic temu zmerjala z »zagrebškimi čifutci«, ki hočejo uničiti slovensko gospodarstvo.

Ta poštinska prostost je dovoljena s členom 16. proračunskih dvanajstih za julij — november 1925 in se nanaša na:

1. Glavni zadrugi Savez v Beogradu in njegovo zvezo z Zadružno Zvezo v Ljubljani, z Zvezo Slovenskih zadrug v Ljubljani in Zadružno zvezo v Celju in obratno.

2. Imenovane tri zveze med seboj.

3. Imenovane tri zveze s svojimi članicami (zadrugami) in obratno.

4. Članice zvez v medsebojnem prometu, v prometu s svojimi zvezami in v prometu z Glavnim zadrugnim Savezom.

Poštinska prostost se razteza na navadna pisma, dopisnice, tiskovine vrednostna pisma in nakaznice. Vse zadruge, društva, zveze itd., ki imajo po tem zakonu pravico do poštinske prostosti, morajo predajati naslednje svoje poštne oproščene pošiljke na pošto v smislu člena 13, točka II. pravilnika za notranjo pošto službo, I. del. Opremljene morajo biti s pečatom, vložno številko, poštinska prostost pa mora biti utemeljena z besedilom: »Na osnovi zakona o budžetskimi dvanajstih za avgust—november 1925, čl. 56. poštne prosto.«

Polagoma se tedaj le približujemo izenčenju bremen in tako tudi pravemu ujedinjenju.

Zmote „Napreja“.

Socialistični »Napreja« je napisal o našem listu sledečo, sicer v simpatičnem duhu pisano, toda z zmotami prenatrpano notico, na katero vsled tega moramo odgovoriti. Notica se v svojem bistvenem delu glasi:

»Narodni Dnevnik« zastopa interese kapitala, vendar ima nekaj sotrudnikov, ki imajo širše obzorje. Večkrat čitamo v njem prav lepe članke, čeprav iz kapitalističnega vidika. Program pa list še nima; saj ga tudi drugi kapitalistični listi nimajo, a ti vsaj kažejo, kakor da bi ga imeli. Zato izgleda »N. D.« tudi v splošnem bolj stvaren. Odkar je SDS odletela iz vlade, je postal vladni list. Zlasti hvali Radića, misli pa bolj na radikale. Iz teh besed lahko vsak posnema, da tak list ne more zastopati delavstva in njegovih interesov. Vendar pa rad govori o delavstvu; nismo pa še mogli ugotoviti, ali je njegovo stališče posledica neznanja razmer med delavstvom, ali pa želja te razmere še bolj zamotati nego so. Proti Trboveljski premogokopni družbi in proti vsem tistim, ki to družbo podpirajo, je že večkrat prav dobro nastopil. Zlasti tudi proti Kristanu. Vendar pa je združitev strokovnih organizacij smatral za resnično dejstvo in je na temelju te zmote napisal 11. avgusta uvodnik, v katerem na simpatičen način razlaga, da je enako tudi politična združitev potrebna. Pri tem celo priznava, da je delavstvo najmočnejši nosilec demokratizma in izrecno pravi, da »absolutno ne moremo v javnosti pogrešati demokratičnega elementa, ki ga delavstvo predstavlja«. Tudi pravi, da morajo svojo združitev izvršiti delavci sami, drugače bo služila drugim interesom, delavstvu nasprotnim. Na te in druge take lepe misli pa pristavi: Kakor ste se združili strokovno, tako se morate tudi politično. S tem pa pobija svoja lastna izjava, kajti strokovnega zedinjenja ni izvršilo delavstvo in bo torej to »zedinjenje« služilo tujim, protidelavskim interesom. Ali naj se na enak način združijo zelene mize tudi politično?

Povdarjamo predvsem, da ne zastopamo prav nobenih političnih interesov, temveč samo interese slovenskega naroda. Kjer se križajo kakšni »kapitalistični« interesi s slovenskimi ali splošno ljudskimi, smo vedno na strani naroda in ljudstva in to smo neštetokrat dokazali. Res pa je, da dajemo nasemu kapitalu prednost pred tujim, ker smo narodni in nobeni sužnji ideologije, kakor je »Napreja«. Ta vidi dosledno socialističnemu nauku povsodi kapitalistično nevarnost in zato usmerja svoje kanone proti kapitalu tam, kjer ga ni — v zrak. V tem oziru je čisto podoben našim samostojnim demokratom. Kakor je začetek in konec njihove modrosti strah pred klerikalci, tako je začetek in konec pravovernega socializma, strah pred kapitalizmom. Kljub vsej mogočnosti kapitalizma pa vendar še ni svetel svet njegov in socialističen list bi se moral najbolje tega zavedati in zato ne kar tako pavšalno dolžiti druge liste kot zastopnike kapitalističnih interesov.

Realizma pa vendar še ni ves svet njegov in socialističen list bi se moral najbolje tega zavedati in zato ne kar tako pavšalno dolžiti druge liste kot zastopnike kapitalističnih interesov.

Neresna je trditev, da nimamo programa. »Narodni Dnevnik« je objavil svoj program v svoji prvi številki in mu ostal zvest do danes. Zastopamo ideje moderne evropske demokracije in ta svoj program smo nešteto krat naglasili in ga zvesto izvajamo. In zato smo tudi stvarni, kakor priznava »Napreja«.

Absolutno ni res, da smo vladni list. Če piše »Slovenec«, da smo »Ljubljanski oficij«, ali če piše tako »Jutro«, ne moremo mi nič za to. Če pa hoče biti »Napreja« objektivna, potem naj napiše, da smo vladni list na podlagi lastnih raziskovanj, ne pa na podlagi trditve naših nasprotnikov. Stavek, da »zlasti hvalimo Radića, mislimo pa na radikale«, je tako površna trditev, da je socialističnega lista nevedna.

Naše stališče do delavstva je jasno in popolnoma enostavno. Nismo zainteresirani niti na eni obstoječi socialistični stranki in zato tudi ne na njih neoprostljivi krivdi delavske razcepljenosti. To razcepljenost obžalujemo, ker škoduje uveljavljanju demokracije, ker slabi politično moč delavstva. In samo zato smo pozdravili združitev strokovnih delavskih organizacij, ne da bi se spuščali v presojo organizacij, ki so se združile. Priznamo tudi odkrito, da se v to ne moremo spustiti, ker je delavstvo razdeljeno na toliko frakcij, da se nihče več v to ne spozna. In zato je naša zmota oprostljiva, če smo mislili, da je združitev tudi po »Napreju« starih socialističnih strokovnih organizacij za delavstvo koristna, ker bolje ena združitev, ko nobena.

Smo vedno za vsakogar, ki dviga produkcijo in zato za delavca, ker je eden prvih faktorjev produktivnega življenja. Zato smatramo za svojo nalogo kot naroden list, da podpiramo delavski stan, da smo mu v njegovem boju ob strani, ker brez njega narod ne more napredovati. Ker je jasno, da se bo delavski stan lažje boril združen, ko razcepljen, zato smo za enotno delavsko fronto, pa čeprav ne odobramo ideologije strank, ki organizirajo delavstvo. Toda mislimo, da je glavno, da je ves delavski razred enoten, ne pa da zmagata ali oni program. Teoretiziranje, kadar gori hiša, je škodljiv luksuz, ki bi ga moral slovenski delavec že enkrat končati. Stvar je več ko beseda in zato čez krov — s teoretiziranjem!

»Napreja« priznava pravilnost našega stališča, toda vzklika — kapitalističen list. Zakaj ne morete vzeti stvari kar, kot je podana, zakaj to večno sumnjevanje, to večno nezaupanje, kakor, da bi bili na svetu res sami lopovi.

Kadar usvojijo kako politično stranko strah, kadar postane strah argument, potem je neizogibno, da dela napake, ker strah ima napake oči in svetuje slabo. Zato proč s strahom in nezaupanjem na vsak način, ker je to nevedno — resničnega demokrata.

Boji z Druzi.

V »Venkovcu« piše Alois Musil pod tem naslovom sledeče:

V zadnjih dneh so se pojavili v velikih listih vesti o uporih sirskega plemena Druzov. Takega plemena v Siriji ni. Druzi so Arabci ko vsi ostali prebivalci Sirije; svoje ime so dobili po ustanovitelju njih vere. Imenoval se je Darazi (odtod množinsko ime Druz). Bil je minister in zaupnik fatimskega kalifa Hakembiamralaha v Egiptu in je začel v enajstem stoletju oznanjati, da je bil njegov gospodar in pokrovitelj Hakembiamraleh vtelesen božanstvo in obljubljeni Mehdi, ki bo dopolnil Mohamedov nauk. Bil je vsled tega iz Egipta izgnan in se podal v libanonske gore, kjer je našel med tamošnjimi zaostalimi mohamedanskimi in kristjanskimi gorci pristaše in ustanovil novo versko občino Druzov. Z Libanonu se je mnogo Druzov izselilo v hauranske gore na meji sirske pustinja in ustanovili so tam v devetnajstem stoletju samoupravno državo, ki so jo z uspehom branili proti številnim turškim vojskam.

Na Libanonu živeči Druzi so bili v stoletnem sporu s svojimi krvnimi sorodniki in sosedi, katoliškimi Maroniti. Ze za časa križarskih vojsk so se Maroniti približali Francozom in bili zato od njih podpirani, včasih bolj, včasih manj, kakor je pač imperialistična misel v Parizu rasla ali padala. Velika Britanija, od pamtikeva nasprotnica Francije na svetovnih morjih in orientu, zavidajoča ji maronitsko oporo, je skušala pridobiti fatimatske Druze ne za krščansko misel, pač pa za svojo politiko. Posluževala se jih je vselej, kadar so nastopili proti Maronitom

in pošiljala je svojo vojsko in svoje brodoge istočasno s francosko vojsko in brodogom, da bi bil uveden v Libanonu red, kakor leta 1840. tako tudi leta 1860. Od tedaj je mnogo Druzov obiskovalo angleške šole in angleški vpliv je danes med njimi silnejši, kakor kdajkoli prej. V sedanjem Gornjem Libanonu se more Anglija zelo težko posluževati Druzov, čeprav se prizadeva, da bi francoski visoki komisar vselej in ob vsaki priliki podpiral njihove pristaše Maronite. Mnogo več pa more storiti za one Druze, ki so se trdno naselili na hauranskem gorovju. To meji na jugu na angleško Zajordansko, ki je bila od leta 1920. pribežališče vseh nasprotnikov francoskega mandata v Siriji.

V hauranskem gorovju je obvladal razne manjše družijske fevdale rod Atrahov. Sultan al Atrah, vodilni član tega rodu in angleški gojenec, je že davno pred vojno širil med svojimi rojaki nacionalno misel in oznanjal odpor proti Turkom. Za časa svetovne vojne se je postavil Sultan al Atrah z vso svojo rodbino in vsemi svojimi naselenci na stran Entente in nudil vsem sirskim beguncem brez razlike na versko pripadnost, ki so utekli iz Damaska ali Bejruta varno utočišče. Turki so mu ponujali zlato, ugodnosti, celo samostojno kneževino, toda Sultan al Atrah je ostal zvest zaveznikom, upajoč, da bodo podjarmljene Arabce osvobodili in jih zedinili v veliko državo. Njegovi upi so bili varani, ko je Anglija arabske dežele razdelila in je Francija leta 1920. zadušila zadnjo sled svobodne Sirije. Visoki komisar, general Gourand je mnogo poskušal, da bi

pridobil sultana za sebe, toda vsi njegovi poskusi so bili zaman. Sultan je ostal zvest svojemu prepričanju in prišel je sprejemati vse politične voditelje, ki so zbežali pred Francozi. Zaradi tega se je l. 1922. vojskoval s Francozi. 27 njegovih vasi je bilo podjarmljenih, mnogo njegovih vernih pristašev je padlo in on sam se je moral premoči umakniti in je našel pribežališče pri arabskem plemenu Beni Hasan v angleškem Zajanordanu. Francija ga je vseeno hotela pridobiti, njegov nastop mu je bil odpuščen in moral se je vrniti na svoje ozemlje pod pogojem, da opusti vsako politično delavnost.

Francija se ravna v Siriji po rimskem pregovoru: divide et impera, deli in gospodari! Oddelila je hauransko pogorje od enotnega telesa Sirije in stvorila tako neodvisno državo, ki se imenuje Džebel ad-Druz, Pogorje Druzov. Nekateri člani rodu Atrah, ki so bili ljubosumni na vpliv Sultana in njega veljavo pri prebivalstvu, so bili soglasni s to francosko preuredbo in niso nasprotovali, ko je bil postavljen Capitain Corlier za vrhovnega upravitelja mlade države. Izgleda, da Capitain Corlier ni dosegel svoje naloge, da ni pridobil prebivalstva in da je polagoma izgubil pristaše, ki jih je v začetku imel. Taki člani rodu Atrah, ki tudi ostali Druzi, so se nakrat pričeli združevati okoli sultana in zahtevali, da hauransko pogorje znova prideli Siriji in da bo imenovan za vrhovnega upravitelja Džebel ad-Druza drugi vrhovni upravitelj, domačin ali Francoz, samo ne Capitain Corlier. Odposlali so v ta namen veliko odposlanstvo v Damask in v Bejrut k visokemu komisarju generalu Sarraillu. Ta ni sprejel odposlanstva, temveč je dal njegove špale, kakor tudi razne vodilne Druze prijeti in jih zapreti, deloma v oddaljeni koloniji al-Hsiče na Haburn, deloma v Palmiri (Tuduroru).

Vest o aretaciji odposlanstva in drugih voditeljev, bivajočih v Damasku, je dospela v Snejdo, glavno mesto Džebel ad-Druza 3. julija. Vse Druzi so to dejanje obsojali. Iz vasi so prišli v Snejdo in zahtevali od francoskih uradnikov, da se njih rojaki izpuste. Ko so dobili iz Bejruta odklonilen odgovor z grožnjo, da bodo vsi zaprti, so se vrgli na Francoze in tekla je kri. Od 3. julija vodijo Druzi s Francozi praskarsko vojno in pariška vlada je prisiljena skrbeti za kredite in vojaško silo ne samo za Maroko, temveč tudi za Sirijo.

Politične vesti.

Se petnajst let bo živel čil in zdrav g. Pašić. Sotrudniku »Politike« je izjavil zdravnik g. Pašić dr. Besarović, da je Pašić popolnoma ozdravel, kar je tudi zdravniški konzilij potrdil. Nadejam se s 95% sigurnostjo, da more živeti g. predsednik še 10—15 let, ne samo fizično, temveč tudi duševno čil in to opiram na najnovejšo teorijo o potomstvu priv. docenta dunajske univerze dr. Bauerja, ker so bili roditelji g. Pašića 90 do 100 let stari.

Samostojno-demokratska jeza. V »Politiki« je napisal sam. demokrat Božović oster članek proti Pašiću pod naslovom »Ustvaritelj sporazuma«. V tem članku napada tako zelo ostro Pašića, da se vidi v teh napadih vsa jeza, vsa ogorčenost samostojnih demokratov, ker so izpadli iz vlade. Ker je stara resnica, da politiki, ki ne znajo prikriti svoje jeze, ne morejo doseči posebnih uspehov, je ves članek g. Božovića samo dokaz o nesposobnostih sam. demokratičnih politikov.

»Deutsches Volksblatt«, glasilo vojvodinskih Nemcev je zelo nejevoljno, ker je St. Radić zanikal, da bi bil tako govoril o narodnih manjšinah, kakor je to napisal madžarski novinar. »Deutsches Volksblatt« pravi, da je Radićev dementi dokaz, da je glede nemškega vprašanja v Jugoslaviji St. Radić istih misli ko vsi nacionalisti. Ze preje niso Nemci dosti verovali Radićevim sirsenskim glaso-
vom, danes pa imajo dokaz, da tem glasovom ne smejo verjeti. Končno pravi »Deutsches Volksblatt«, da more misliti, da bi Nemci vstopili v radikalno stranko samo tisti, ki Nemcev ne pozna.

Pokopano republikanstvo. Ob priliki zleta hrvatskega sokola je izdal »Hrvat«, glasilo Zajednice, slavnostno število. Prva stran je obrobljena s hrvatsko trobojnico. V slavnostnem članku pozdravlja »Hrvat« kralja Aleksandra in izraža upanje, da pride hrvatski narod do vseh svojih pravic. Republikanstvo zajedničarjev je torej trajalo silno malo časa. Res se ni izplačalo, da so toliko hrupa vzdignili svoje dni z republikanstvom, ko pa ni trajalo niti en letni čas.

Štipka afera bo najbrže v kratkem likvidirana. Je to zasluga radikalnega poslanca Puzderlijevića in demokratičnih poslancev Davidovića, Sumenkovića in drugih, ki so z vso odločnostjo nastopili proti krivičnemu preganjanju štipških prebivalcev. Notranji minister je poslal v Štip posebnega komisarja, ki je po izvršeni preiskavi odredil, da se pošlje vse tri priče v bolnico. V tem vidijo prebivalci Štipa dokaz, da je nastal v aferi preobrat, ker se trdi, da so bile vse tri priče s pretepanjem prisiljene do obtežljivih izjav proti obtožencem. Govori se, da bo vsa efekt štipške afele ta, da bo od vseh obtožencev obsojen Derbović vsled nedovoljene posesti orožja. Tri puške, dva revolverja in 540 strelcev, kar so pri Derboviću našli, to je pravzaprav edin efekt štipške afele. »Napovedoval se je gora, rodila pa miš«.

Iztrebljenje bosanskih mohamedancev. Dr. Spaho je poslal vlati telegram, da je bilo v vasi Bohorina, v Gatačkem okraju umorjenih pet mohamedancev. Splošno prepričanje tamošnjih mohamedancev je, da hočejo Srbi vse mohamedansko prebivalstvo iztrebiti. Spaho zahteva zato energične odredbe v zaščito mohamedanskega življa.

Canokv ostane. O demisiji Cankova ni več govora, temveč le o rekonstrukciji njegove vlade. Ta rekonstrukcija bi obstajala v tem, da bi bilo par ministrov zamenjanih. V vlado pa ne bi bil sprejet noben član opo-

zicionalnih strank. Z rekonstrukcijo kabineta bi bila pozicija Cankova samo utrjena. Režima vislice Bolgarska torej zaenkrat še ne bo rešena.

Po londonskem sporazumu. Dasi se v oficelnem sporočilu povdarja, da je bil dosežen med Briandom in Chamberlainom popoln sporazum, pišejo vendar listi samo o onih vprašanjih, ki so ostala nerešena in katerih se oba državnika nista upala niti dotakniti. Angleški listi so v splošnem z doseženim rezultatom zadovoljni in povdarjajo, da se je vendar enkrat prišlo tako daleč, da se morejo pričeti direktna pogajanja z Nemčijo. Misel pakta, ki je bila že skoraj kompromitirana, je sedaj znova oživljena in to je glavna pridobitev londonskih pogajanj. Tudi v tem je zabeležiti napredek, da se je glede vzhodnega garancijskega pakta prišlo tako daleč, da so se določile štiri vrste flagrantnega napada. Kakor rečeno, angleški listi so v splošnem vsi zadovoljni. Ne tako pa francoski listi. Dočim so vladni listi v prvih urah pisali še o popolnem sporazumu med Francijo in Anglijo, pišejo danes samo še o doseženih enotnosti glede odgovora Nemčiji. Opozicionalni listi pa londonska pogajanja naravnost ostro obsojajo. Tako govori »Echo de Paris« o provizoričnem dobičku z definitivnimi izgubami. V »Journalu« piše diplomatični urednik: Konferenca je bila hitro končana. S tem pa nikakor ni rečeno, da bi bila pomembna epizoda v filmu, ki se odigrava že šest let in ki nosi naslov: Revizija Versajske pogodbe. Najbolj desničarski listi pa pišejo naravnost o kapitulaciji Francije. Da so ti glasovi pretirani, je jasno in mislimo, da je londonski sporazum dejansko stališče Francije utrdil, čeprav je formalno Francija nekaj odnehala.

Düsseldorf in Duisburg bosta dne 25. avgusta popolnoma evakuirana. Meja zasedenega ozemlja je s tem na severu pomaknena nazaj na Ren. Francoska vlada je v tem izpolnila obljube, ki jih je dal Herriot. Treba sedaj, da bo Nemčija pri sklepanju garancijskega pakta enako lojalna.

Vstaja Druzov. Z zanesljive strani se poroča iz Damaska, da znaša število vseh upornih Druzov 20.000 mož. V Damasku vlada veliko vznemirjenje, ker se vse boji nadaljnih nemirov. Po mestu se dele letaki, v katerih se poziva k takojšnji vstaji. Vlada je ukrenila potrebno, da eventuelne nemire v kati zatre. »Temps« poroča, da skušajo Druzi razrušiti železniško progo iz Damaska v Derao. Vsled prvih uspehov Druzov so se jim pridružili nekateri beduinska plemena, da bi z njimi delili plen. Francoska vojaška oblast je ukrenila potrebne odredbe, da prepreči razširjenje vstaje na sever. Tudi so odposlane čete za obrambo ogrožene železniške zveze.

Maroški bojišče. Francoska in španska poročila so v zadnjem času vseskozi ugodna. Velika okrepitja, ki so jih prejela francoske čete so pričela delovati in junaški boj Rifanov za njih svobodo bo proti velikanski premoči zaman.

Benický bo izpuščen. Ministrski svet je na predlog justičnega ministra sklenil, da se odpusti Benický vsled bolezni in proti kaveji iz zapora. Kakor znano je bivši notranji minister Benický izjavil, da ve za pravega morilca urednikov Somogyija in Boczoa in je bil nato zaprt vsled razžaljenja državnega upravitelja Horthy-ja. Benický je imenoval tudi več drugih oseb, ki so bile zapletene v umor. Ne eden od teh ni bil prijat, samo Benický je bil zaprt. Sedaj so ga izpustili in proces proti njemu se ne bo vršil. Morilci so na Madžarskem varni pred kaznijo, če so podpreniki krvavega režima. To je nauk Benickýjeve oprostitev.

Nemiri na Kitajskem. Skoraj nato, ko je bila odpoklicana ojačena policijska straža pri bombaznih tlačinah, so stavkujoči napadli predilnice in razbili vse stroje. Stavkujočim so se pridružili kmetje in kmetski delavci iz okolice Tientsina. Škoda se ceni na 60 milijonov dinarjev. Ko je zvedel o napadu guverner je takoj poslal 800 vojakov in policistov, ki so obkolili tovarniško predmestje. Od 10.000 glav broječe množice so bili ti napadeni s kamni. Čete so bile tako zelo pritiskane od množice, da so morale rabiti orožje. Tedaj so se odigrali nepopisni prizori. Prve vrste množice so hotele ubežati in so se zato spustile v boj z zadaj stoječimi. Mnogi so skočili v reko, da bi ubežali kroglijam. Velik del njih je v Reki utonil. Od policistov ni bil nihče ubit. Več pa jih je bilo ranjenih. Policija je zaprla vse urade strokovnih organizacij in več njihovih uradnikov zaprla.

Norveška je zasedla Svalbard (Spieberg). Ob tej priliki se je vršila v Longyearcity (Adventbay) mala slovesnost. Norveški minister je prebral ukaz, s katerim se proglašja Svalbard za norveško ozemlje. Vsa Norveška je v zastavi. Diplomatični zastopniki so Norveški čestitali.

Prosveta.

PEVSKI ZBOR SLOVENSkih UCITELJEV.

Društvo učiteljev Glasbe v Ljubljani poziva vse one učitelje in učiteljice, ki se nameravajo še priglasiti za skupni pevski zbor slov. učiteljev, naj javijo prof. A. Gröbmingu, Cojzova c. 9/I. v Ljubljani: ime, naslov in glas. Posebno opozarja prof. E. Adamič vse one pevce in pevke, ki so sodelovali v zadnjih letih pri njegovih koncertih, naj se gotovo priklase. Vsa podrobna navodila dobe priglasenci pisмено pred koncem avgusta. — Odbor.

V zalozbi »Ljubljanskega Zvonca« (pevskega društva) izide začetkom septembra zbirka 8 lahkih moških zborov na narodna besedila. Zložil in poklonil jih »Ljubljanskemu Zvoncu« ob 20 letnici njegovega obstoja skladatelj Emil Adamič.

Občni zbor Glasbene Matice v Ljubljani se bo vršil v ponedeljek, dne 31. avgusta t. l. ob 8. uri zvečer v pevski dvorani poslopja Glasbene Matice v Vegovi ulici. Dnevni red: Poročila funkcionarjev in volitev odbora.

Dnevne vesti.

DA SE VSAJ GOVORI

V stalni rubriki »Kaj se govori?« piše beograjska »Politika«:

»Neki tujec, trgovski agent, gradi v Beogradu veličastno palačo. Samo za nekaj vrat iz mahagonija je plačal 350.000 dinarjev. Davčni oblasti pa je prijavil, da zasluži letno okoli 100.000 dinarjev. Ko je bilo na davčnem uradu dognano, da je ta agent samo v enem ministristvu zaslužil okoli dva milijona dinarjev, so se našli prijatelji, ki so ga resili pred kaznijo.

Da, stara stvar je, da so v Beogradu težki bogataši, ki zaslužijo od države milijone, ki pa ne plačajo državi skoraj ničesar. In nad vse značilno za razmere je, da morejo celo tuji tako grdo slepariti državo.

Pozdravljamo, da se je vsaj enkrat pričelo tudi v Beogradu govoriti o teh skandaloznih stvarih. Ni pa zadosti, da se o tem samo govori, temveč treba bi bilo, da bi se tudi nekaj proti temu storilo in da ne bodo reveži plačevali krivično visoke davke, bogatini pa zaslužili pri kupcih za državo — milijone. In da se bo enkrat v tem pogledu kaj pozitivnega storilo, zato smo mnenja, da morajo vse ljudske stranke stremeti za tem, da pridejo v vlado, ker samo tu se more zatreči take gorostasnosti. Iz ravno tega vzroka pa smo tudi proti temu, da bi majhne stranke, ki so brez politične moči, bile v vladi, ker tu ne morejo izvesti nobene kardinalne izpremembe v neobdobju bogatinov. Male stranke se morajo ujediniti in s tem priti do politične moči in potem se v Beogradu ne bo samo govorilo o neobdobju bogatinov, temveč tudi nekaj storilo.

— **Stjepan in Pavle Radić** sta v petek ob desetih dopoldne prispela z Bleda v Ljubljano. Takoj po svojem prihodu sta se odpeljala z avtomobilom na dom g. Prepeluha, kjer sta ostala dobro uro. Nato sta se odpeljala na kolodvor, kjer sta se s sestala z ravnarom iz Beograda došlim poslancem Ivanom Pucljem. Na postaji so pozdravili oba Radićeva člani vodstva »Zveze slovenskega kmetijskega ljudstva«. Stjepan in Pavle Radić sta se z vsemi prijateljsko razgovarjala, nakar sta se odpeljala z opoldanskim vlakom v Zagreb.

— **Slovenskemu Narodu** prijateljsko svetujemo, da se ne spozabi z opozicijsko pisavo, ker drugače bo trud njegovih gospodarjev, da bodo sprejeti v radikalno stranko, zaman.

— **Senzacionalna razporedka.** Iz Carigrada poročajo: Predsednik turške republike Mustafa Kemal paša in njegova soproga Latifa Hanuma sta se dne 5. t. m. sporazumno razporečila. Povod za razporedko je dala, kakor se domneva, Latifina vladodržnost ter manj vmešavanja v stvari, ki so bile izven njenega delokroga. Zakon Kemal paše ima romantično predzgodovino. Mustafa Kemal, bivši vojni ataše v Sofiji, in pozneje, za časa svetovne vojne, poveljujoči general turške armade, je organiziral leta 1919 v Mali Aziji nacionalni odpor zoper vojaško in diplomatsko postopanje zaveznikov. Pri tem mu je Latifa Hanuma, hčerka veletržca v Angori, ena najodličnejših turških pisateljic in publicistkin, krepko pomagala. Borila se je z bešedo in peresom za nacionalno stvar. Prepotovala je s Kemal pašo vso azijsko Turčijo. Poleg tega se je borila tudi zoper poligamijo. Po zmagi turške revolucije jo je Kemal poročil, in sicer z ozirom na njeno načela kot edino ženo. Leta 1922 ga je spremljala Latifa na grško bojišče. Po zmagi nad Grki je bil izvoljen, kakor znano, Kemal paša za predsednika turške republike. Notorično je bilo, da se je bivila predsednikova soproga intenzivno z državnimi posli. Prav to je pa povzročilo sedaj razporedko.

— **Nova zveza Beograda z morjem.** Direkcija za gradbo novih železniških prog izdeluje načrt za novo progo Peč-Kosovska Mitrovica, ki bi se pozneje zvezala s projektirano progo Kolašin—Andrijevica—Bjelaš—Bar. S tem bi dobil Beograd drugo zvezo z morjem.

— **Konferenca za privatni zračni promet.** Te dni se je pričela v Parizu konferenca za privatni zračni promet. Udeležili so se delegati iz Francije, Italije, Anglije, Jugoslavije, Belgije, Čehoslovaške, Poljske in Rumunije. Dosežen je sporazum v vseh vprašanjih, ki so bila na dnevnem redu.

— **Statistika avtonomnih doklad na direktne davke za leto 1924.** Finančna delegacija objavi v 78. številu uradnega lista z dne 18. t. m. statistiko avtonomnih doklad, iz katere so razvidni odstotki in predpisani zneski doklad za posamezne avtonomne zastoje v letu 1924. V celi Sloveniji je značala odmerena podstava doklad (državni davki) 11.498.312 Din, celokupna vsota predpisanih doklad pa 33.350.260 Din.

— **Reforma zakona na Čehoslovaškem.** Na Čehoslovaškem so reformirali zakonsko in rodbinsko pravo. Po novem kodeksu so odnosi med možem in ženo popolnoma svobodni: Zena ni več pod oblastjo moža. Kodeks določa, da obdrže osebe, ki sklenejo zakon, vso osebo svobodo in svobodo glede dela. Če se preseli eden od zakoncev v drug kraj, mu drugi ni primoran slediti. Premoženje, ki ga pridobita zakonca tekoma zakona s skupnim delom, se smatra kot skupna last obeh. Če nima eden od zakoncev za vzdrževanje potrebnih sredstev, ali če je za delo nesposoben, ga mora drugi podpirati, to pa pod pogojem, da izreče sodišče, da je za to zmožen. Do ločitve pride lahko sporazumno, pa tudi na željo samo enega od zakoncev. Dolžnost izdrževanja otrok imata oba zakonca. Otroci so dolžni izdrževati starše, če starši to žele, če so za delo nezmožni ali pa če nimajo nobene državne podpore.

— **Uspeh našega mladega socialno-higijenskega instituta.** Šef belgijske državne zdravstvene službe gospod dr. Holemans, ki je skupaj z drugimi zdravniki raznih držav lige narodov v zadnjih mesecih študiral na

šolsko državno higijensko službo ter je začel kom julija posetiti tudi Ljubljano, sedaj mi piše, in me prosi, da mu pošljem seznam predmetov, razstavljenih v zabojih, ki jih je videl v Zavodu za socialno-higijensko zaščito dece v Ljubljani. Pravi dobesedno: »Govorim o potujoči razstavi, o kateri ste mi povedali toliko dobrega. Dovoljujem si prositi, da mi kaka sestra sestavi popoln seznam razstavljenih predmetov, in sicer po zabojih. Spominjam se mize za previjanje, postelje, povitih punč (pravilno in nepravilno), cuceljev, obuval, posteljnine. Rad bi posnel Vaš vzgled v moji deželi in ustvaril slšno potujočo razstavo, ker sem prepričan, da je to najboljšo sredstvo, s katerim se more vplivati na matere po deželi.« Dr. Holemans misli v svojem pismu mobilno razstavo, s katero prireja potujoča učiteljica Zavoda za socialno-higijensko zaščito dece v Ljubljani po deželi tečaje o higijeni dojenčkov in male dece. Razstavo je dr. Holemans videl v omenjenem zavodu, kjer je bila izdelana. Naloga, ki jo je zavod dobil iz Belgije, služi njemu in Sloveniji v čast.

— **Sportna razstava na velesejmu.** Vse tvrdke, ki želijo razstaviti svoje izdelke na športni razstavi, se naprošajo, da se prijavijo uradu velesejma najkasneje do srede, dne 19. t. m.

— **Kongres čehoslovaških legionarjev.** Kakor poročajo »Narodni osvobodenci«, se vrši dne 12. in 13. septembra v Pragi kongres »Udruženja čehoslovaških legionarjev.« Program kongresa bo določil poseben pripravljen odbor. Kakor se čuje, se bo pretresala na kongresu tudi politična situacija. Določilo se bo stališče, ki naj ga zavzamejo člani udruženja glede volitev.

— **Kongres veleposestnikov v Varšavi.** V Varšavi se je vršil te dni I. Kongres poljskih veleposestnikov. Udeležba je bila izredno velika. Kongresu je prisostvovalo okrog 2000 delegatov iz cele države. Obravnavala so se stanovska, organizatorična, pa tudi politična vprašanja, v prvi vrsti vprašanje agrarne reforme, ki jo poljski veleposestniki principielno odklanjajo.

— **Izseljevanje poljskih optantov iz Nemčije.** Glasom uradne statistike so zapustile do sedaj že 1/3 poljskih optantov nemško ozemlje. Optanti so večinoma industrijski delavci, ki so dobili delo pri poznanskih in gornjeležijskih podjetjih. Ostala petina so posestniki nepremičnin v obmejnih krajih in poljedelski delavci. Na te pride vrsta I. novembra prihodnjega leta.

Jesenski Mednarodni velesejm v Pragi
6. do 13. septembra 1925.

Središče srednjeevropske trgovine in industrije

Posebna jugoslovenska razstava
50 % znižana vožnja
na čehoslovaških in jugo. železnicah.

25 % znižanja na avstrijskih železnicah.

Brezplačni vizum
za potovanje na Čehoslovaško.

Pojasnila in legitimacije daje:
Čehoslov. konzulat, Ljubljana in Aloma Company, Ljubljana.

— **Bojkot inozemskega blaga na Poljskem.** Iz Varšave poročajo: Pokret za omejitev uvoza inozemskega blaga se vedno bolj širi. Vlada je začela uvoz reglementirati. Temeljno načelo pri tem je, da se uvoz posameznih držav kontingentira. V kratkem prične s svojim delovanjem takozvano »Liga nezaposelnih«, katere cilj je zaščita domače produkcije pred pretiranim uvozom tujih produktov.

— **Koliko je bilo poljskih mark v prometu.** Te dni so transportirali stare poljske marke, ki so bile vzete iz prometa, v papirnice. Naložene so bile na 173 železniških vozovih. Papirnica v Vroclavu je dobila starih mark v nominalni vrednosti 500 milijonov. Tehtale so 1.000.000 kilogramov. Približno enaka količina mark je bila uničena v tovarni v Bydgošti. Tovarni sta plačali poljski državni blagajni za makulaturo 155.622 poljskih zlotih, pri čemer je imela država dobička 51.449 zlotih. Marke se predelajo v navaden papir.

— **Razstave ob priliki proslave jubileja ruske akademije.** Ruski muzej organizira za proslavo 200 letnice akademije znanosti razstavo, ki se bo nanašala na čas Petra Velikega. Razstava se priredi v letnem vrtu hiše Petra Velikega, kjer bodo razstavljeni predmeti, ki bodo tolmačili življenje in šege takratnega časa. V Eremitaži se priredi ob istem času razstava draguljev, ki doslej občinstvu niso bili pristopni. — Ruska akademija za kulturo telesa bo razstavila za časa proslave predmete, ki jih je našla Kozlova ekspedicija v Mongoliji.

— **Ameriški kemiki za strupene pline.** Društvo ameriških kemikov je slovesno protestiralo zoper sklep Zveze narodov, glasom katerega je vporaba strupenih plinov v vojnih bodočnosti prepovedana. Kemiki izjavljajo, da so od vseh vrst orožja, kar jih poznajo, strupeni plini še najmanj strašni.

— **Raspisana je služba okrožnega zdravnika za zdravstveno okrožje Kranjska gora z letno plačo 2000 Din in pripadajočimi dra-**

ginskimi dokladami. Prošnje je vložiti do 6. septembra 1925 pri velikem županu ljubljanske oblasti

— **V podoficirsko šolo v Cupriji** se sprejme s 1. oktobrom 400 gojencev. Prošnje je vložiti do 15. septembra osebno ali po pošti komandantu Artiljerijske Podoficirske šole v Cupriji. Pogoji za sprejem so navedeni na tozadevnih oglasih, afiširanih na običajnih mestih. Šola traja 2 leti. Po dovršeni šoli se porazdelje gojenci kot podoficirski po artiljerijskih polkih. Oni gojenci, ki dovrše šolo s prav dobrim ali odličnim uspehom, lahko postanejo častniki.

— **Velika železniška katastrofa.** Te dni se je pripetila pri Amiensu strašna železniška nesreča. Brzovlak Pariz—Bologne je skočil s tira. Tender se prevrnil preko nasipa ter potegnil seboj več vozov, od katerih sta bila dva popolnoma razbita, dočim so pričeli drugi gorati. Odigravale so se strašne scene, ker se potniki večinoma niso mogli rešiti iz gorečih voz, tako da so morali živi zgoreti. Doslej so ugotovili 14 mrtvih, 71 težko, 100 pa lahko poškodovanih. Od težko poškodovanih pa jih bo še več umrlo. Nesrečo je povzročil vlakovodja, ki je privozil na kolodvor z brzino 92 km, mesto s predpisano, ki znaša 22 km.

— **Karambolaža D-vlaka Dunaj—Zagreb** s tovornim vlakom. V četrtek ob pol 1. zjutraj je zavozil na postaji Marein—St. Lorenzen (Avstrija) D-vlak Dunaj—Zagreb v tovorni vlak, ki je stal na progi. 30 oseb je bilo težje ali lažje poškodovanih. Več voz, tako D-vlaka, kakor tovornega, je razbitih.

— **Orkan v Benetkah.** Te dni je divjal v Benetkah hud orkan. Več gondol se je potopilo. Na Lidu je odnesel vihar 45 kopalniških koč v morje. Tudi iz Furlanije poročajo o orkanih. V Udine je porušil orkan neko novozgrajeno hišo, v tri kmetijske hiše pa je udarila strela, vsled česar so izbruhnili požari.

— **Velik požar v Parizu.** V petek ponoči je izbruhnil v pariški trgovski hiši Reaumur požar, ki se je radi v poslopiju nagromadenega lahko gorljivega blaga razširil z bliskovito naglico. Dasi je prihitelo na lice mesta v par minutah več čet ognjegasev, je požar vpepelil skoro vse, kar je bilo v ogromnem poslopiju gorljivega. Škoda znaša nad 2.000.000 frankov. Nočni čuvaj je izginil. Domnevajo, da je zgorel. En ognjegasec je bil pri rešitvah delih težko poškodovan.

— **Strupeni plin zoper vlomilce.** V Ameriki se drzni roparski napadi in vlomi v banke vedno bolj množijo. Banke so razpisale na izsleditev vsakega roparja in vlomilca visoke premije, toda niso uspele. Zato so vpeljale sedaj novo sredstvo, ki naj jih čuva pred razbojniki. Tako so skušali te dni banditi vlomiti v Citisen Saving Banko v Indianapolisu, toda kljub temu, da so bili opremljeni z najmodernejšim vlomilskim orodjem, so morali pobegniti brez plena, čim najhitreje so mogli. Iz blagajne, ki so jo navrtali, se je pričel širiti v velikih količinah strupen plin, ki je enega od vlomilcev usmrtil. Strupeni plin, ki je bil v tem slučaju prvič na ta način uporabljen, se imenuje »levisit« ter je eden od najbolj nevarnih, kar jih je bilo iznajdenih za časa svetovne vojne. Ker je bil »levisit« iznajden šele proti koncu vojne, ga takrat niso uporabljali. Ko je bila vojna končana, so potopili po odredbi vojnega ministra posode s plinom v morju. Samo mal del plina je prišel v promet. Izkazalo se je namreč, da je levisit v prav majhnih količinah dobro sredstvo zoper malarijo. Po zgledu Citisen Saving Banke hočejo opremiti sedaj tudi druge ameriške banke svoje blagajne z levisitom, da bi preprečile vlome. Ker pa zadostuje že majhna količina tega strupa, da usmrtil več ljudi, bi bili v tem slučaju v nevarnosti tudi neprizadeti ljudje, zato ameriška vlada bankam uporabe levisita najbrže ne bo dovolila.

— **Letalska nesreča.** Iz Rima poročajo: V petek se je pripetila pri Ostiji letalska nesreča. Nenadoma je padel na morsko obalo aeroplan, v katerem sta se vozila neki letalski poročnik in neki narednik. Takoj po padcu so eksplodirali motorji, aparat se je vnel in oba letalca sta zgorela.

— **Krvavi spopadi v Berlinu.** Te dni je prišlo v Berlinu zopet do krvavih spopadov med policijo in komunisti. Komunisti so navali na policijo s palicami in kamni, ki so jih izruvali iz cestnega tlaka. Zato je uporabila policija strelno orožje. Več oseb je ranjenih. En komunist je poškodovan podlegel. Ko so videli komunisti, da »gre za res«, so se v divjem begu razpršili. Med tem je padlo tudi iz njihovih vrst par strelav.

— **Podgane umorile otroka.** V Trebbinu (Nemčija) sta umorili te dni dve podgani dojenčka. Mati je pustila otroka na vrtu v vozičku ter šla po opravkih. Ko se je vrnila, je otrok strašno kričal. V trenutku, ko ga je dvignila, sta skočila iz vozička dve podgani, ki sta dojenčkovi nogi in spodnji del telesa tako ogrizli, da je otrok kmalu nato umrl.

— **Cigani ukradli otroka.** Štirje neznaní cigani so ukradli te dni v selu Maskoru izpred hiše dveletno hčerko posestnika Milovanoviča, nakar so izginili brez sledu.

— **Misteriozen umor v Frankfurtu.** V Frankfurtu je bil izvršen te dni misteriozen umor. Soproga generalnega ravnatelja nekega industrijskega velepodjetja, gospa Hof je bila zvečer v družbi. Pozno ponoči se je vrnila v stanovanje, v katerem je bila slučajno popolnoma sama. Kmalu nato so čuli sostanovalec iz njenega stanovanja stokanje, ki mu pa niso pripisovali nobenega pomena. Ker se je čulo stokanje iz v prtiličju se nahajajočega stanovanja tudi na ulico, je postal nanj pozoren policijski stražnik, ki je obvestil o tem svoje predpostavljene. Nakar se je podala na lice mesta komisija, ki je zlezla v stanovanje po lestvi skozi okno. Gospa Hof je ležala sredi sobe na tleh. Po natančnejši preiskavi so ugotovili, da je imela v trebuhu več strelav, ki so bili oddani iz neposredne bližine. V sobi so našli tudi samokres in pet izstreljenih nabojev. Ukradenega ni bilo ničesar. Gospa je na-

slednji dan umrla, ne da bi se bila popreje zaveda, vsled česar stoji policija pred veliko zagonetko.

— **200.000 delavcev izprtih.** Kakor poročajo »Chemnitzer Tagblatt«, so sklenili te dni delegati saške tekstilne industrije na shodu v Chemnitzu, kjer je bilo zastopanih mnogo preko 1000 tvrdk, soglasno, da izpro s 15. septembrom vse zapadnosške in turingijske tekstilne delavce. Vzrok je, da ni moglo priti glede mezd na noben način do sporazuma med delodajalci in delojemalci. Pri zadetih bo 200.000 delavcev.

— **Dva kitajska komunistična agitatorja.** Pred kratkim sta se pojavila pri tajništva komunistične stranke v Pragi dva Kitajca, ki sta se izdala za delegata kitajske komunistične stranke, poslana v Evropo, da vršita propagando. Tajništvo komunistične stranke ju je založilo z denarjem ter naznanilo celo vrsto zborovanj po vseh komunističnih centrih v državi. Kitajca sta res nastopila na nekoliko zborovanjih, med drugim tudi v Pragi. Zborovanje v Pragi je bilo prav dobro obiskano. Večina ljudi je prišla iz radovednosti, da vidi žoltokoza komuniste. Zborovanje je otvoril šef čehoslovaške komunistične stranke Haken. Po njegovem dolgem in silno temperamentnem govoru sta dobila besedo rmenokoža, ki sta govorila še bolj temperamentno. Pri tem sta mahala na vse strani z rokami in rezala najrazličnejše variante strašnih grimas. Kaj sta hotela povedati, najbrže ni nihče razumel, dasi sta imela tolmača. Medtem je stavilo tajništvo čehoslovaške komunistične stranke v uspeh propagande žoltokožnih agitatorjev velike nade. Zato je dalo Kitajcema veliko svoto denarja. Ko sta imela agitatorja denar v žepu, sta izginila. Policija in razočarani komunisti ju sedaj iščejo, toda doslej brez vsakega uspeha, tako da se domneva, da sta pobegnila »komuniste« v kako drugo državo, kjer upata prigrlofati zopet kako večjo vsoto komunističnega denarja.

— **Za 130 milijonov dolarjev filmov.** Soprogram slavnega filmskega »stara« Nonne Talmadge, Jos. Schenk poroča iz filmskega mesta Los Angeles ob priliki njegove zopetne izvolitve za predsednika filmske kooperative o programu filmske produkcije, čigar realizacija bo stala okrog 70 milijonov dolarjev. Razven tega je v proračunu 75 milijonov dolarjev za stavbena dela. Kooperativa bo producirala prihodnjo zimo 680 filmov.

— **Bojkot nad Stinnesom.** Iz Berlina poročajo: Dr. Edward Stinnes, lastnik velepodjetja »Aga« je zabredel v take hude finančne težkote, da ne more izplačati uslužbencev. Zato se je obrnil na velebanke s prošnjo za posojilo. Velebanke so posojilo a limine odklonile. Vzrok bojkota je ta, da so banke nejevoljne, ker je Stinnes premalo prispeval, ko je šlo za plačilo upnikov njegovega brata. V skrajni stiski se je obrnil Stinnes sedaj na prusko vlado za finančno pomoč. Svojo prošnjo je utemeljil s tem, da je zaposlenih pri podjetju »Aga« 2300 delavcev in 300 do 400 drugih uslužbencev, ki izgube, ako ne dobi posojila, vsi kruh. Prosil je za posojilo 3.000.000 mark. Razven tega se pogaja Stinnes z darmskiško Narodno banko za manjše posojilo, s katerim bi izplačal svojim uslužbencem plače, ki so zapadle dne 14. t. m. Tudi tega posojila ni dobil pravočasno v potrebni visokosti.

— **Nov kinematografski aparat.** Iz Londona poročajo: Admiralteta je nabavila nov kinematografski aparat, ki napravi v eni sekundi 5000 posnetkov. Vsled tega je mogoče s tem aparatom natanko posneti pot izstrelka puške, kakor tudi eksplozijo granate na oklopni plošči.

— **Dostava pošte Cankova.** S 1. avgustom 1925 se je uvedla pri pošti Cankova dostava poštinih pošilk na dom po selskem pismonoči v kraje Škakovi, Topolova, Novi Besnanovi, Domajinci, Gornji Črnci in Korenci. V prvih treh krajih se dostavlja ob pondeljkih, sredo in petkih, v ostalih pa ob torkih, četrkih in sobotah.

— **Občeslovensko obrtno društvo v Celju** sklicuje v nedeljo 23. avgusta t. l. ob 9. uri dopoldne v Narodni dom v Celju obrtniško zborovanje. Dnevni red je naslednji: 1. Delavski zakoni, predava obrtni zadrugi komisar g. Založnik iz Maribora; 2. naša davčna bremena, predava g. Žagar, konzulent Trgovske in obrtne zbornice v Ljubljani; 3. obrestna mera, predava g. Lešnjak, ravnatelj Zadrugne zveze v Celju. Snov, ki se bo na zborovanju obravnavala, je nepregledne važnosti za naše obrtništvo. Iz dnevnega reda je razvidno, da nastopijo na tem zborovanju priznani strokovnjaki. Pričakujemo, da se bo obrtništvo tudi polnoštevilno odzvalo vabilu, zlasti eno iz savinjskega okrožja, za katero je v prvi vrsti zborovanje sklicano. Nihče, ki pripada obrtniškim krogom, naj ne zamudi te prilike.

— **Skandalozna afera diplomata.** Poljski listi prinašajo obsirna poročila o skandalozni aferi, v katero je baje zapleten poljski poslanik v Washingtonu Wroblewsky. Pišejo, da je odpoklican s svojega mesta, ker je dal podkupiti v zadevi nekega ameriškega posojila. Pravijo, da je prejel od ameriških bank velike vsote. Po končanih pogajanjih si je kupil, ne da bi imel popreje količaje premoženja, vilo, podobno palači.

— **Teozofija in teozof.** V »Juturnjem listu« čitamo: Teozofija in teozofi, to vam je najnovejša bolezen. Med ostalim hoče marsikdo od njih dokazati, da je živel že pred svojim rojstvom, seveda v koži kakega drugega človeka ali pa magari kake zveri. Pravoveren novinar je posetil te dni nekega takega modrijana. Na koncu dolgega intervjuja ga je vprašal, kdo je bil svoječasno. Teozof mu je odgovoril, da je druga inkarnacija Marata, da se pa, predno je bil Marat, ni pobrigal za to, kdo je bil še preje. Daleč bi prišli, če bi preiskovali, če je bil človek nekdanj Marat ali ne, toda prepričani smo, da trdi vsak od teh ljudi, da je bil nekoč »kaj velikega«. Samo to se nam zdi čudno, da ne pravi nihče od njih, da je bil nekoč — pes.

Ljubljana.

1—Kaj pa ljubljanski plin? Prijatelj lista nam piše: V boju proti Trboveljski premogokopni družbi ste večkrat naglašali, da je angleški in ostravski-premog danes cenejši kakor trboveljski. Zakaj se tega premoška ne poslužuje ljubljanska plinarja? Upamo, da to vprašanje zadostuje in da dobimo javen odgovor.

1—Državna borza dela v Ljubljani. V času od 2. do 8. avgusta 1925 je bilo v Državni borzi dela razpisanih 222 službenih mest. 146 oseb je iskalo dela, v 64 slučajih je borza posredovala z uspehom in 38 oseb je odpotovalo. Od 1. januarja do 8. avgusta 1925 je bilo skupaj razpisanih 3546 prostih mest, 5246 oseb je iskalo dela, v 2210 slučajih je borza posredovala z uspehom in 1605 oseb je odpotovalo.

1—Mestna elektrarna ljubljanska je otvorila na Mestnem trgu poleg magistrata razkošno urejeno lastno prodajalno, ki je v krasni okolici. Opozorjamo na inserat v današnji številki našega lista.

Sport.

TEKMA ZA KRALJEV POKAL.

Zagreb : Ljubljana 3 : 1 (0 : 0).

Včeraj se je odigralo v državi prvo kolo tekem podsavskih reprezentanc za pokal, ki ga je poklonil v to svrhu Nj. Vel. kralj Aleksander. Tako sta se v Ljubljani sestali reprezentanca zagrebskega nogometnega podsaveza proti reprezentanci ljubljanskega. Moštvi sta nastopili v sledeči postavi:

Team ZNP: Mihelčič (Gradj.)—Vrbanič (Conc.), Dasović (Gradj.)—Hitrec (Gradj.), Premrl (Hašk.), Remec (Gradj.)—Mlinarič (Željezničari), Buble (Gradj.), Babič, Plazzeriano (Hašk.) Pavelič (Conc.).

Team LNP: Miklavčič—Pogačar, Beltram (Il.)—Zemljak (Primorje), G. Zupančič, L. Zupančič—J. Zupančič, Oman (Il.), Pleš (Hermes), Doberlet (Il.), Jamnik (Jadran).

Sodnik: g. Csajagi (Subotica). Igrišče Ilirije. Občinstva ca 2500.

Kot predvidevano, se je končala tekma z zmago Zagrebčanov. Rezultat, ki ga je dosegla naša reprezentanca ni slab ter bi bil ob malo večji pazljivosti lahko še boljši.

Naše moštvo je izpolnilo svojo nalogo v toliko, da je igralo zelo požrtvovalno, vendar so nekateri posamezniki igrali izpod svoje običajne forme. Najbolje se je še držala obramba in pa krilska vrsta, dočim se napadalna vrsta ni mogla uveljaviti. Dober je bil v obrambi Pogačar, dočim je njegov partner nesiguren. Krilska vrsta je imela glavno oporo v obeh stranskih krilih. V napadu sta odgovarjala samo Oman in Pleš, sem in tja se je uveljavilo tudi desno krilo.

Zagrebsko moštvo je bilo sestavljeno povprečno iz mlajših igralcev, od starih znanih kanonov je bila komaj tretjina. V igri niso pokazali nič kaj posebnega, vendar so pa bili vsi v tehniki in rutini domačinom nadmočni. Njihov najboljši mož je bil vsekakor Vrbanič, ki je igral kot v svojih najboljših dneh. Sploh pa je obramba v Mihelečičem delovala zelo točno in dobro. Zelo homogeno je igrala tudi krilska vrsta, v kateri se je posebno odlikoval Remec. Kot naš, tako je bil tudi zagrebski napad šibek. Posebno nesigurni so bili gostje v streljanju. Se najboljši je bil Plazzeriano.

Igra ni nudila momenta dobre kvalitete, bila pa je zelo zanimiva, v drugem polčasu tudi zelo napeta.

V prvem polčasu je bil Zagreb v precejšnji premoči. Gostom se nudi precej dočela zrelih prilik za uspešen strel, vendar jih ne izrabijo. Tudi Ljubljana pride parkrat do sličnih situacij. Po pavzi pa se tempo še bolj poostri ter obe stranki skušata na vsak način izsiliti odločitev uspeha. V 24. minuti zgreši Beltram skoro v sredini igrišča žogo, Buble solira in doseže vodstvo 1 : 0 za Zagreb. V sledeči minuti doseže L. v ripostu kot, ki ostane neizrabljen. V 27. minuti strelja Pavelič iz velike daljave na gol. Miklavčič odbije žogo pred Buleja in ta

placira mirno mimo vratarja v mrežo. Zagreb vodi 2 : 0. Minuto kasneje spremeni Doberlet vsled Vrbaničevega handea diktirano 11 metrovko v edini gol za L. Dva nato slededa kota proti Zagrebu ostaneta istakotko neizrabljena. V 42. minuti kot proti Ljubljani, iz katerega doseže Babič 3 gol za Zagreb. Koti 4 : 4. Sodnik g. Csajagi je vodil tekmo zelo objektivno ter dobro, dasi je sem in tja prezrl kak pogrešek.

Pustolovec Strasnov nadaljuje.

Par minut pozneje sem vstopil v škofovo pisarno. Bila je to velika dvorana, v kateri so se mogoče preje vežbali plemiči v orožju. Po vseh kotih je bilo temno, samo v enem je razžiral svečnik s sedmimi svečami, ki je stal na pisalni mizi, klaverno luč. Od luči sveč obsevan je zrl v mene začuden obraz starčka. Sivolasni mož v škofovski sutani je vstal ter mi hitel nasproti. Sredi dvorane, — pripominjam, da je bilo temno kakor v rogu, mi je padel okrog vratu ter me poljubil, rekoč: »Bog te sprejmi, dragi Géz! Lepo je, da obiščeš končno vendar enkrat svojega strica. Ledeno mrzlo me je spreletelo. Za božjo voljo, ta je pa lepa. Ministerijalni svetnik Géz! pl. Vertessy je torej škofov nečak. Pobegniti sedaj ne morem več, sicer pride za menoj orožnik. Med tem me je peljal starček k pisalni mizi. Tam mi je pogledal vprašujoče v obraz. Začudenje se je pojavilo v njegovih potezah. Prijel me je za ramo, me stresel ter zajecjal: »Toda... saj ti vendar nisi Géz!«

»Tako... sem dejal ter pokimal z glavo. Očitajoče in pomilovalno sem ga pogledal. Starček je stopil prestrašen par korakov nazaj. »Torej nisi Géz! Zalibog je vendarle res, kar govore na nuncijaturi...«

»Ka... kaj govore v nuncijaturi?«

»Da je postal Emerik Bende, neutriški škof, slaboumen, da se mu meša, da ljudi več ne spoznava, da rabi koadjutorja.«

Starček je od jeze zardel. »Slaboumen,

jaz? Kujoni v nuncijaturi so slaboumeni. Jaz, da te nisem spoznal? Spoznal sem te, poznam te, samo dobro nisem videl v temi. Nu da, pa si se tudi zelo izpremenil v štirih letih.«

Starček mi je padel zopet okoli vratu, me peljal k pisalni mizi ter mi ponudil prostor. Se vedno se ni mogel pomiriti.

»Ne, kaj takega — jaz slaboumen. Povej Géz, ali si ti tudi mnenja, da sem slaboumen?«

»Torej povedati ti moram, dragi stric, mali dokaz, ki sem ga pravkar doživel...«

»Ah, kaj! — Neumnost! Vsaj sem ti vendar rekel, da je bila kriva temu tema. Povej, kako je z zadevo glede koadjutorja.«

»Dragi stric! Ravno zato sem prišel. Čul sem, da so podvzeti na Dunaju zoper tebe koraki in, ker ne morem trpeti, da bi uredil zadevo kdo drugi, sem si izprosil na Najvišjem mestu, da so mi poverili to zadevo.«

Stari škof je bil ves iz sebe. Vedno in vedno je mrmral: »Ne, kaj takega... Ti lopovi... Jaz slaboumen... Koadjutor... Vrag vzemi vse skupaj.«

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Železnikar Aleksander.

Tiska in skarna »Merkur«, Ljubljana.

Gramofon

dobro ohranjen, se po ceni prodaja.
Naslov pove uprava,

Nepremocijive dežne plašče

že od Din 196.— naprej kakor vsa ostala oblačila za gospode in dečke kupite najceneje in najbolje v splošno znani detajlni trgovini na Erjavčevi cesti št. 2 (nasproti Dramskega gledališča) konfekejske tovarne Fran Derenda & Co., Ljubljana.

V oklopnjaku okoli sveta

Spisal Robert Kraft.

Georg to prav natanko vidi, tudi kako se Adam zgrudi. Kakor vizija se mu zdi.

Strašno zakriči potem pa preide k napadu. Orožja nima, a zadostuje mu, kar mu je narava podelila v obrambo.

Se preden zamahne kozak tretjič, da zadene Georgovo pest med oči, kosti zapokajo in kozak leži z zdrobljeno lobanjo v stepni travi — druga dva sta le potegnili revolverje iz pasu, več nista utegnila — kakor panter skoči Georg k njima, ju prime, vrže s hrbtoma drugega proti drugemu, obe glavi treščita s tako silo vkup, da se enemu črepinja takoj zdrobi.

Odpravljeni so torej vsi trije kozaki in četrtega je že prej odstranila Leonor.

Georg se obrne v ono stran, kjer najbrže leži nesrečni Adam v svoji krvi — a zopet se mu zdi, da ima vizijo.

Zeleni mošček teče skokoma čil in zdrav po stepi proti vozu, a le po eni nogi, in sicer levi — desno pa drži v roki, oblečena je še v črne hlače in obuta v zeleno copato.

»Ali, ali, taka nesramnost, kar tako mi odseka mojo nogo — in te lepe hlače — tu se pa res že vse neha!«

In enonoga žaba skaklja nazaj v avto.

Georg še vedno misli, da sanja. Ne ve si stvari pojasniti, čeprav to ni tako težko.

(59)

»Mr. Green ima gumijasto nogo,« reče tedaj monter, ki je baš pristopil.

Zdaj ve Georg in ne misli dalje na to.

Ko se obrne, da pregleda mrliča, stoji pred njim Leonor, še vedno blede kot smrt.

Spogledata se z dolgim govorečim pogledom, govoriti jima ni treba, razumeta se z očmi.

»Ali ste, Mr. Hartung,« se posluži Leonor slednjic vendar govora, »že usmrtili kakega človeka?«

»Ne vprašajte tako,« odvrne Georg mrko in pokaže na mrliča z zdrobljeno glavo.

»Jaz ne. Bil je le žival oni, ki sem mu prej sunila svoje bodalo v srce.«

Zopet se gledata dolgo časa.

»Kako je prišlo?«

Na kratko pove Leonor, kako se je končala ježa na kulanu, kako je kazaškega voditelja zvalila proč od ognja, da ga umori in potem uide. Ko je potem zagledala avtomobil, je stekla zopet nazaj in ko se je vstavila, je takoj vstopila pri zadnjih vratih.

»Obžalujem vas,« odvrne kratko Georg.

»Ali se nam je bati posledice?«

»Ne. Po teh kozakih ne bo nihče vpraševal. To se pravi, iz Rusije je bolje, da izginemo. Kar pa je preko mej te svete dežele, ne eksistira več zanjo. Potem nas ne zasledujejo več.«

Georg da delavcema nalog, da pokopljeta mrliča, konje izpusti in se vrne v voz.

V svoji odprti kamrici sedi mojster Adam, na svojem levem kolenu drži desno odsekano nogo, ki je sedaj slečena. V rokah ima še zgornji del noge, ki je pri-

trjen na boku in popravlja trakove in razne vezi, ki jih je presekal sablja.

»No, taka nesramnost!« začne zopet, ko zagleda Georga med vratni. »Odseka ta lopov kar takole mojo nogo s svojo sabljo. Kakor, da bi tako moralo biti! No, ampak se je še dobro izteklo, vse bom lahko zopet lepo zlepil in sešil. In hlače bodo imele šiv, ki bo vedno vidljiv.«

»Kako ste me prestrašili, mr. Green!«

»Tako, zakaj pa?«

»No, ko vam je kozak odsekal nogo — jaz sem mislil, da ležite v krvi na tleh — saj nisem vedel, da imate umetno nogo!«

»Ne? No seveda, nekoč sem prav lepo iztaknil. Kakšnega so me takrat napravili! Vi bi me gotovo ne spoznali. Desna noga proč, leva roka proč, desno oko ven, levo uho strto, vsi zobje izbiti iz ust in povrh še vso črepinjo vdrti. Bog ve, prav gotovo bi me ne bili spoznali!«

Georg dela tak obraz, kakor, da ni vsega prav slišal.

»Vso — črepinjo — vdrti?« ponovi mehanično le zadnje besede.

»No seveda — pogledjte sem, sedaj vidite, zakaj nimam las na glavi. Vi menda mislite, da je to prava lobanja? Ne, to je umetna plošča iz ebenovine.«

Nagne glavo naprej in tedaj vidi Georg, česar do sedaj še ni bil zapazil — grozno rano s šivom, ki drži krog vse glave.

»In — in — vse zobe ste izgubili?!« jeclja še vedno ves zmeden.

(Dalje prihodnjič.)

GAMAUFOVO umetno gnojilo za cvetlice

je izborna učinkovito sredstvo, katero omogoči rastlini do izredno hitrega razvoja in vzbudi v cvetu mnogo intenzivnejšo nianso barve. Razpošilja društvo:

»VRTNARSKA ŠOLA“ V KRANJU.

Glavna zaloge: Herzmansky, Korstka, Adria, Rajc, Urbančič, Karc.

MALI OGLASI

Črna oglasom do 20 besed Din 5.—, vsaka nadaljina beseda 50 pas.

DR. IVAN PINTAR
zopet redno ordinira.

Išče se

za 1. september stanovanje v Ljubljani, obstoječe iz kuhinje in sobe. — Ponudbe na upravo lista pod »Stanovanje«.

Gospodična

Išče sobo s posebnim vhodom. Najraje v bližini dramskega gledališča. Ponudbe prosi na upravo lista pod: »Soba«.

Harmoniko

prodam, 4 vrstno, trojno oglašeno, še novo, firme Lubas, in je prav finega, izbornega glasu. Cesta v Rožno dolino št. 34, pri Stefanu, Ljubljana.

Instrukcije

iz vseh predmetov gimnazije in realne gimnazije daje visokošolac. Čas po dogovoru. Nastop takoj. Ponudbe pod označbo: »Siguren uspeh« na upravo lista.

Gospodična

priključne zunanosti želi znanja z mladim inteligentnim gospodom. — Ponudbe na upravo lista pod: »Nadac«.

Službo išče

slastičarski delavec, bodisi v kakem hotelu, bodisi v slastičarni. Ponudbe na upravo lista pod šifro »Slastičar«.

Pisarniška moč

z dvoletno prakso išče mesta, najraje na deželi. Ponudbe prosi na upravo lista pod: »Dobra moč«.

Novo otvorjena prodajalna ljublanske mestne elektrarne na Mestnem trgu poleg magistrata,

je bogato založena z vsakovrstnimi električnimi svetilkami, lestenci, kuhalniki, vodogrelci, likalniki in drugim elektrotehničnim materijalom. Vse vrste žarnice za razne napetosti vedno na razpolago. Sprejemajo se v to stroko spadajoče inštalacije in popravila.

Damski in dekliški slamniki po znižanih cenah ravno- kar došli!

Oblike damske od Din 70.— do Din 150.—, otroške od Din 50.— do Din 70.— nakiteni od Din 100.— naprej — dokler traja zaloga. Oglejte si cene v izloži.

MINKA HORVAT, Ljubljana,
Stari trg št. 21

„GROM“

CARINSKO POSREDNIŠKI IN ŠPEDIČIJSKI BUREAU
LJUBLJANA, KOLODVORSKA ULICA 41.
Naslov brojavkam: „GROM“. Telefon Interurban št. 454.

PODRUŽNICE:

Maribor, Jesenice, Rakek.

Obavljajo vse v to stroko spadajoče posle najhitreje in pod kulantnimi pogoji.

Sestopniki družbe spalnih voz S. O. E. za ekspresne pošiljke.

- Širite in naročajte „Narodni Dnevnik“! -